

DE BROEKGAZET

Driemaandelijks tijdschrift van
vzw Natuurpunt De Vrienden van het Schulensbroek
V.U.: Piet Rymen, Manestraat 58, 3540 Herk-de-Stad.

Woordje van de voorzitter

Het werkjaar is weer opgestart en we blijven bezig en zoals de aandeelhouders het verlangen: steeds beter....

Het Schulensbroek dat 40 jaar geleden er erg aan toe was op gebied van natuur, herwint stilaan zijn oude glorie. Na de aanleg van het meer en alle perikelen en ontsparingen die daarmee gepaard gingen op vlak van toeristische waanideeën, oprispingen van eigenbelang, weinig afgetoetste plannen als een ULM –luchthaven ,werd er stilletjes maar niet aflatend verder gebouwd aan een plek voor de natuur in onze buurt. Het Schulensbroek zorgt voor gezondheid van de omwonenden en bezoekers, voor biodiversiteit, voor pure schoonheid. Het is een inspirator voor kunst, een uitnodiging tot wandelen of joggen enz.... Bovendien steunen we de economie in onze omgeving en ver daarbuiten. Er zijn steeds wel aannemers , landbouwers of vrijwilligers aan 't werk in het Schulensbroek. Landbouwers beheren de gronden van Natuurpunt. Dat is een win-win situatie. (of dacht je dat ze liever pacht betalen aan kerkfabriek, gemeente of OCMW of wie dan ook, waar ze de gronden van Natuurpunt gratis ter beschikking krijgen? (tegen voorwaarden).

Het verheugt ons dan ook dat de Europese Commissie het project LIFE DELTA heeft goedgekeurd. Een enorme duw in de rug van onze natuur. (lees verder in deze Broekgazet). Vele partners gaan nu samenwerken (wat we trouwens met sommigen al lang doen).

De herfst brengt wat rust in de natuur en wat voorraad in de opslagplaatsen van de winterslapers. De vogeltrek is aan de gang. We kijken uit naar de wintergasten en naar de terugkeer na de winter van de weidevogels ,de zwaluwen en alle andere “trekkers”. De visarend liet zich weer uitgebreid bewonderen, de natuurfotografen halen hun hartje op in het Schulensbroek.(met zeker niet te vergeten de vijvers aan de Kleen Meulen en vijvers heide te Schallebroek).

We besluiten met onze openingszin: we proberen het nog beter te maken: omdat onze aandeelhouders dat verlangen en degenen die na ons op dit plekje zullen rondstappen, ook nog kunnen genieten van de natuur.

Piet Rymen - voorzitter

LIFE DELTA

Lang verwacht en nu op de wereld: LIFE DELTA is gestart. Het project werd gehonoreerd door de Europese commissie als enig project in Benelux, Duitsland en Frankrijk!!! De volgende vijf jaren zal er aan de natuur gewerkt worden in het Schulens-en het Webbekomsbroek. Maar eerst moet er gestudeerd en gepland worden. Al is er al actie. De Bodemkundige Dienst heeft in opdracht van VMM bodemstalen genomen op verschillende percelen van VMM en Natuurpunt (zanddepots, oeverzones meer, langs het Nieuw Snijken en de Oude Herk, omgeving Herkermolen), ...Het meer werd gesondeerd om de diepte correct te peilen. Inventarisatie van percelen wordt geüpdatet. Dit alles ter voorbereiding van de verschillende ingrepen die zijn opgenomen in het LIFE-project Delta. Werkgroepen worden opgestart. LIFE DELTA is een natuurproject dus natuurdoelstellingen primeren en de acties die ondernomen worden kaderen allen binnen die doelstellingen. Het totaal budget is 6,3 miljoen euro. Dit is een hele uitdaging maar de vier "trekkers" van het project; Natuurpunt, Agentschap Natuur en Bos, Vlaamse Milieumaatschappij en het Regionale Landschap Haspengouw en Voeren . Maar ze hebben genoeg kennis en ervaring in huis (en buitenshuis) . We geloven dus sterk in dit project .De steden en gemeenten Diest, Herk de Stad, Halen en Lummen , de provincie Limburg zijn partners, alsook de vissersvereniging en de bezoekerscentra Webbekomsbroek en Schulensmeer. Ook plaatselijke landbouwers stapten mee in.

Werken in het broek

Maar in afwachting van de opstart op terrein van Life wordt er ook verder gewerkt aan natuurinrichting in het Schulensbroek.

Te Lummen werd wilgopslag verwijderd door een onze vrijwilligers: zwaar werk, modderig werk, vuil werk maar het resultaat zal zeker ten goede komen aan de prachtige natuur van de Kleen Meulen te Lummen.

De herstelling van de vogelkijkhut te Lummen zit eindelijk ook in de planning voor dit jaar nog. De meidoornhagen kregen een scheerbeurt in september. (meer dan 1,5 km hagen...)

In de Langdonken te Schulen wordt een populierenbos omgevormd met als uiteindelijke bestemming hooiweide. De bomen zijn weg. Takhout wordt opgeruimd samen met de jeugdverenigingen van Herk de Stad.

In het wachtbekken werd een gedeelte van het Snijken (brede gegraven sloot door onze voorouders) vrijgesteld van wilgopslag. Dit gebeurde door een aannemer en in samenwerking met regionaal Landschap Haspengouw en Voeren. Grote vooruitgang voor het leven in deze sloot én voor de weidevogels die weer wat meer ruimte krijgen.

Te Donk wordt westelijk van de Vroente een populierenbos gekapt. Uiteindelijke bedoeling is het Vroente landschap uit te breiden in oostelijke en westelijke richting. De verwachtingen naar natuurontwikkeling zijn hoog.

Door de juni overstromingen is heel wat planning door mekaar geschud. De trage weg van het Station Schulen naar de Beckersvaart is niet afgevoerd, staat nog steeds in de planning.

Geef toe, zelfs in het "vakantieseizoen" is er actie voor de natuur.

En hoe zit dat met de planten in het broek eigenlijk?

Natuurgebied 'het Schulensbroek' wordt natuurlijk vaak bezocht door natuurliefhebbers. De ene al wat meer 'liefhebber' dan de andere. Voor sommigen is het een zomeruitje met de kinderen, anderen komen bijna dagelijks wel even in het Broek langs om de vaste plekjes af te speuren naar vogels, vlinders, libellen of planten. Voor elk wat wils alvast.

De vogels zijn ongetwijfeld de meest bekeken groep in de natuur, en ook zo bij ons. In 2016 passeerden ook weer heel wat 'speciallekes' de revue. Zo werden de 'lijstjes'liefhebbers (zij verzamelen zoveel mogelijk waarnemingen van verschillende soorten per jaar) door het natte voorjaar getrakteerd op roepende kwartelkoningen en porseleinhoenen. De broedvogelinventariseerders konden dit jaar enthousiast zijn over het tweede broedgeval op rij van grauwe klauwier (doelsoort voor het Delta Life-project dat nu ongeveer van start gaat) en ook broedde er vermoedelijk een koppeltje kwakken voor de eerste keer in het gebied. Verder pleisterde er een tijdje een zwarte ooievaar en een purperreiger en vlogen een zeearend en ruigpootbuizerd over het Broek. De trektellers hoorden laatst nog een buidelmee overvliegen richting het verre zuiden. Vogels in alle maten en kleuren dus.

Een iets minder populaire groep die bekeken worden zijn planten. Wat statischer natuurlijk, maar het voorkomen, of de afwezigheid van planten zegt veel over de geschiedenis van een gebied, de toestand waarin een perceel of gebied zich bevindt, en over welke diersoorten kunnen aangetrokken worden door bepaalde planten. Heel wat van wat er in de bodem gebeurd of aanwezig is kan door bepaalde 'klik'soorten duidelijk worden. Of het grondwater hoog staat, of er kwelwater naar boven komt, welke mineralen in de bodem aanwezig zijn, of er verstoring is, hoe oud de graslanden of bossen zijn...allemaal te zien aan plantensoorten. Planten geven dus veel info aan de beheerders en natuurliefhebbers.

In 2016 werden enkele leuke ontdekkingen gedaan. Zo werd er voor de tweede keer Tormentil gevonden. Een plantje dat in schrale, voedselarme graslanden en heidegebieden voorkomt. In Schulen een zeldzaamheid daar het plantje niet groeit in de (vrij) voedselrijke valleigronden. Het werd gevonden op een wat hoger gelegen schraal grasland op een stukje zandbodem, een uitloper van een Diestiaensheuvel. Het gaat om een voormalige maïsakker in het Stienusbroek. Kortbij, op hetzelfde perceel werd ook kruipganzerik gevonden, een familielid

van tormentil en al even zeldzaam in ons gebied. De aanwezigheid hiervan wijst op het verbeteren van de kwaliteit van de graslanden die beheerd worden door maaien en afvoer. Ze laten als het ware de vooruitgang zien van de kwaliteit voor planten en dieren van de beheerde graslanden en tonen ons dat de vermessing van de voormalige akker stillaan uit de bodem gaat en kruiden weer kansen krijgen.

Het zeer zeldzame Kruipende moerasscherm en dé Europese doelsoort voor het aankomende Life Delta-project heeft wat te lijden gehad onder de langdurige overstroming, maar kwam eind september toch weer te voorschijn in de Vroente. Door het water zal het plantje wel niet gebloeid hebben in 2016, en dus ook niet voor nageslacht hebben kunnen zorgen. Hopelijk in 2017 beter, want op wereldvlak is dit een zeer zeldzame soort die enkel zeer plaatselijk in Europa en Noordwest-Afrika voorkomt. Met slechts een 5tal plaatsen in Vlaanderen dus zeer belangrijk om te koesteren in het Schulensbroek.

Nog wat leuke plantensoorten met welluidende namen die dit jaar gevonden werden: Tripmadam, Grote Klit, Echt Duizendguldenkruid, Vroegeling, Ooievaarsbek, Slijkgroen, Eekhoorngras, Muizenstaart. De andere 250 soorten die dit jaar gevonden zijn (op meer dan 600 soorten in totaal in het Broek sinds 1900) kan u steeds vinden door naar www.waarnemingen.be te gaan en rechtsboven te zoeken naar 'Schulensbroek'. De duizenden waarnemingen van planten, dieren, insecten, mossen, paddenstoelen zijn een schat aan informatie en worden veelvuldig gebruikt door onderzoekers, beheerders en beleidsmakers.

Zonder de vele (vrijwillige) waarnemers zouden die info natuurlijk nooit aanwezig zijn en dankzij waarnemingen.be wordt er een databank bijgehouden die de beheerders heel wat informatie kunnen verschaffen over de toestand van het gebied.

Voor uzelf kan u veel bijleren over natuur en ook onze visies gaan erop vooruit wanneer zoveel als mogelijk waarnemingen worden door gegeven. Wie weet loopt u binnenkort ook 'Pokémon-Go"-gewijs

Agenda

Buiten de maandelijkse wandelingen (steeds de eerste zondag van de maand vertrek om 14u aan het bezoekerscentrum te Linkhout) hebben we nog

26 november kerk van Schulen om 10u : bomen en struikenverkoop , plantgoed bestellen kan nog voor wie snel is. Zie de website van Natuurpunt Limburg.

Educatief natuurbeheer: scholen komen nog wel eens werken , wie zich opgaf als actieve vrijwilliger, wordt per mail uitgenodigd om te komen helpen...

13 november; vergadering actieve leden van de Vrienden van het Schulensbroek De markthallen te Herk de Stad om 20u.